

- महिला हिंसा जोसुकैबाट जुनसुकै बेला जहाँकहाँ हुन सक्दछ ।
  - हिंसाका घटना लुकाउँदा, ढाकछोप गर्दा पीडक प्रोत्साहित हुन सक्छ र थप घटना हुन सक्दछन् ।
  - पीडकलाई समयमा नै कानूनी दायरामा ल्याउन सके महिला हिंसाका घटनामा कमी आउन सक्छ ।
  - त्यसैले नजिकका आफन्त तथा नातेदार, छिमेकी, साथीभाइ, सहकर्मी भनी कुनै पनि पीडकलाई उम्कन नदिऔं ।
- पीडकलाई कानूनी दायरामा ल्याऔं, समय समाजको निर्माण गरौं ।

अल्लोको कपडा बुन्दै तालेजुङको फुङ्लिङ-१०स्थित फुरुम् गार्डमा अल्लोको कपडा बुन्न सिबुदे उद्यमी महिला । स्थानीय कच्चा पदार्थको प्रयोगबाट आयस्रोत बढाउनका लागि अहिले यस क्षेत्रमा हिमाली संरक्षण मञ्चको आयोजना, वडा कार्यालयको समन्वय र रेड पाण्डा नेटवर्क, फुङ्लिङ नगरपालिका, धरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयको आर्थिक सहयोगमा दुई महिने प्रशोधन तथा कपडा उत्पादन तालिम सञ्चालन हुँदै आएको छ । तस्वीर: रासस

डेढ अर्बको बाटो अलपत्र

वडाध्यक्षकै अगुवाइमा बाटो अवरुद्ध

पथरी, मंसिर १३। मोरङको पथरीशानिश्चरे नगरपालिकामा पर्ने मनमोहन गान्धी मार्ग स्थानीयले बन्द गरेका छन् । तीन वर्षमा काम सम्पन्न गर्नेगरी कान्छाराम कन्ट्रक्सनले कामको जिम्मा लिए पनि बाटो अझै अलपत्र भएपछि वडा अध्यक्षकै अगुवाइमा बाटो बन्द गरिएको हो ।

वि.सं. २०७६ कात्तिकमा काम सके सम्भौता गरेको कान्छाराम कन्ट्रक्सनले २०८० कात्तिकमा म्याद थप गरे पनि अझै काम शुरु गरेको छैन । रु. एक अर्ब ५५ करोड ७३ लाखमा ठेक्का लिएको कम्पनी काम छोडी बेपत्ता भएपछि पथरीशानिश्चरेको तीन स्थानमा स्थानीयवासीले ढाट लगाएर बन्द गरेका छन् ।

पथरी शानिश्चरे वडा नं. ४, ८ र ९ ले कात्तिक २१ गते तत्काल काम शुरु नगरे बाटो बन्द गर्ने भन्दै ध्यानाकर्षण गराएका थिए । वडाध्यक्षहरू लोककिरण न्यौपाने, नवीन कार्की र वीरबहादुर राईले कन्ट्रक्सनले काममा ढिलासुस्ती गरेको भन्दै दबाव दिँदै आएका छन् । मनमोहन

गान्धी मार्गमा स्थानीयवासीले ढाट लगाएर बाटो अवरुद्ध गरेका हुन् । पथरीशानिश्चरे नगरपालिका, सुनवर्षी नगरपालिका, रङ्गेली नगरपालिका हुँदै भारतको सीमा

छुने ३० किलोमिटरको बाटो लामो समयदेखि अलपत्र हुँदै आएको छ । छँदाछँदैको कालोपत्र उक्काएर अलपत्र पारिएको बाटोका कारण

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

कोशी प्रदेशसभाबाट बजेट पारित

विराटनगर, मंसिर १३। कोशी प्रदेशसभाबाट अध्यादेश बजेटलाई प्रतिस्थापन गर्न प्रदेशसभामा छलफलमा रहेको विनियोजन विधेयक सर्वसम्मति पारित भएको छ ।

कोशी प्रदेशका मुख्यमन्त्री केदार कार्कीले सदनमा जवाफ दिएपछि एमाले र राप्रपाका ८ जना प्रदेशसभा सदस्यले दर्ता गराएको खर्च कटौतीको प्रस्ताव फिर्ता लिएपछि बजेट पास भएको छ ।

कोशी प्रदेशका मुख्यमन्त्री केदार कार्कीले बजेट प्रतिस्थापन विधेयकमा मनलागी योजनाहरू काटेको र मनलागी थपेको भन्दै हिजोको सदनमा कांग्रेसकै प्रदेशसभा सदस्यहरूले विरोध गरेका थिए । मनलागी योजना काटेको भन्दै विधेयकको विरोधमा एमाले र राप्रपाका सदस्यहरूले विरोध गरेका थिए ।

विधेयकको विषयमा सदनमा छलफल चलिरहेका ८ जना प्रदेशसभा सदस्यहरूले खर्च कटौतीको प्रस्ताव सदनमा सचिवालयमा दर्ता गराएका थिए । सो प्रस्तावका विषयमा मुख्यमन्त्री कार्कीले जवाफ दिँदै नेकपा एमाले सदनको ठूलो दल भएको र उसको ठूलै चाला भएको भन्दै एमालेको तर्फबाट खर्च कटौती प्रस्ताव आएको बताए । कोशी प्रदेश

सभामा सांसदहरूको खर्च कटौती सम्बन्धी प्रस्तावको जवाफ दिँदै उनले खर्च कटौती प्रस्ताव औपचारिकताको लागि मात्र आएको बताए । आफू पनि प्रतिपक्षमा बस्दा खर्च कटौतीको प्रस्ताव राखेको र अहिले पनि औपचारिकताको लागि मात्र आएको बताए ।

सर्वहाराको पार्टीले आफूलाई मुख्यमन्त्री बनाएको बताउँदै उनले सुकुम्बासीको विषयमा आएको खर्च कटौतीको प्रस्ताव न्युटीवस आएको हुनसक्ने बताए । दर्ता गराएको प्रस्तावमा भौतिक पूर्वाधार, मुख्यमन्त्री कार्यालय, आन्तरिक मामिला, सामाजिक विकास लगायतको खर्च कटौतीको रहेका छन् ।

कहीं न्यायको नाममा बढी बजेट भएको हुनसक्ने, कहीं अन्याय नै भएको पनि हुनसक्ने भए त्यस्तो अवस्थामा त्यस्ता

गल्ती कमी-कमजोरी आफूले सुधार गरेर जाने मुख्यमन्त्री कार्कीले प्रतिवद्धता जनाए । उनले कुनै कमी कमजोरी आफूबाट भएको भए सच्याएर जान तयार रहेको बताए । प्रदेशसभा सदस्यहरू रेवती रमण भण्डारी, विदुर लिङ्ग, किशोरचन्द्र दुलाल, तिलचन्द्र पाठक, कमला दर्नाल, निरन राई, भक्तिप्रसाद सिटौला र गोपाल विश्वकर्माको खर्च कटौतीको प्रस्ताव राखेका थिए । मुख्यमन्त्री कार्कीले खर्च कटौतीको प्रस्तावमा फिर्ता लिन आग्रह गरेपछि सांसदहरूले खर्च कटौतीको प्रस्ताव फिर्ता लिएका थिए ।

मुख्यमन्त्री कार्कीले मंसिर ९ गते ५० करोड थप गर्दै बजेट प्रतिस्थापन विधेयक ल्याएका थिए । चालू आर्थिक वर्षका लागि ३६ अर्ब ७४ करोड ३५ लाख १० हजारको बजेट प्रस्ताव थियो ।

नक्कली नोटसहित एक जना पक्राउ

काठमाडौं, मंसिर १३। काठमाडौं महानगरपालिका-२१ शंखमुलबाट १ हजार दरको नोट ५ थान र ५ सय दरको नोट १ थान गरी जम्मा ६ थान नक्कली जस्तो देखिने नोटसहित धादिङ गजुरी गाउँपालिका-४ घर भई काठमाडौं शंखमुल बस्ने २३ वर्षीय सन्तोष चेपाङलाई मंगलबार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

उक्त ठाउँस्थित खाजा घरमा नक्कली जस्तो देखिने नोट बोकेको मानिस रहेको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ प्रहरी वृत्त वानेश्वरबाट खटिएको प्रहरीले चेपाङलाई चेकजाँच गर्दा उनको साथबाट उक्त नोट फेला पारी पक्राउ गरेको हो ।

मिथ्या सूचना: कसरी ठग्याउने ?

शुक्रादि चौरागाई

महाभारत युद्धमा जब पाण्डव पक्षको शक्ति लगातार निम्नभवी बनिरहेको थियो, श्रीकृष्णले अश्वत्थामा मरेको अफवाह फैलाउन लगाए । अस्त्र निर्माणको अदभुत क्षमता भएका गुरु द्रोणाचार्य वाँचुन्जेल पाण्डव पक्षको विजय नहुने बुझेका श्रीकृष्णले युधिष्ठिरलाई प्रयोग गरे । रणभूमिमा अश्वत्थामा नामक हातीलाई मारिएसँगै श्रीकृष्णको उक्साहटमा 'सत्यवादी' युधिष्ठिरले उच्च स्वरमा 'नरो वा कुंजरो वा अश्वत्थामा हतोहत' (मान्छे वा हाती कुन हो, तर अश्वत्थामा मर्ने) भन्ने उद्बोध गरे । शङ्खध्वनिका कारण द्रोणाचार्यले अश्वत्थामा मरेको भन्ने मात्र सुने । सत्यवादी युधिष्ठिरका मुखबाट आफ्नो छोरो अश्वत्थामा मरेको खबर सुनेर मुँछित द्रोणाचार्य त्यसपछि उठ्न सकेनन् र पाण्डव सेनाका धृष्टद्युम्नले उनको शिरच्छेदन गरे । फलस्वरूप पाण्डव पक्षले रणभूमि कब्जा गर्न सफल भयो । आफ्नो हितमा मिथ्या र भ्रामक खबरलाई हतियारको रूपमा प्रयोग गर्ने अभ्यासको पौराणिक सन्दर्भले पनि यसको शक्तिलाई प्रष्ट्याउँछ ।

मिथ्या सूचना फैलाउने र फाइदा लिन अहिले पनि छाडिएको छैन । भनिन्छ,

सत्यभन्दा अर्धसत्य र भ्रूट छिटो फैलन्छ । डिजिटल माध्यमको विकास र विस्तारसँगै भ्रमपूर्ण र मिथ्या सूचनाको प्रवाह र पहुँच पनि सहज र व्यापक भएको छ । इन्टरनेटमा आधारित अनलाइन र सामाजिक सञ्जालले त्यसलाई भन्नु बढ्दा दिइरहेका छन् । यस्ता भ्रामक सूचना डटेलोजस्तै अनियन्त्रित हुन्छन् । मिथ्या र पछिल्लो समय भ्रामक सूचना, अप्रमाणित तथ्य, बढाइचढाइ वा तोडमोड, वैचारिक पक्षपोषणसहितका सामग्रीले उपभोक्तालाई प्रभावित बनाउँदै लगेको छ । यस्ता सामग्रीले मानिसहरूको विचारलाई प्रभावित मात्र हैन, नियन्त्रित र निर्देशित समेत गर्दछ ।

सामाजिक सञ्जाल

सामान्यतया: इन्टरनेट प्रविधिको माध्यमद्वारा आफ्ना विचार वा सिर्जनशीलता आदानप्रदान गर्न प्रयोग गरिने माध्यमलाई सामाजिक सञ्जाल भनिन्छ । यो सूचना दिने अनलाइन प्रविधिको एकमुष्ट सामूहिक रूप पनि हो । हातहातमा मोबाइल र इन्टरनेटको सहज उपलब्धताले सामाजिक सञ्जालको प्रयोग पनि व्यापक छ । एक तथ्याङ्कअनुसार विश्वभर चार अर्ब ४८ करोड मानिसले सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गरिरहेका छन् । यसको अर्थ विश्वको आधा व्यक्तिहरू सामाजिक सञ्जालमा भेटिन्छन् । गुगलले

४.६६ अर्बभन्दा बढी 'इन्टरनेट प्रयोगकर्ताहरू भएको देखाउँछ । यसमध्ये गुगल, फेसबुक, युट्युब, ह्वाट्सएप, इन्स्टाग्राम, टिकटक र ट्विटर प्रयोगकर्ता रहेका छन् ।

सञ्जालहरूमाफत जानकारी, विचार, रूचि र अभिव्यक्तिहरू सिर्जना वा साभेदारी गर्ने सुविधा प्रदान गर्न मध्यस्थकर्ताको भूमिकामा सामाजिक सञ्जालहरूको उदय भएको हो । तर पछिल्लो चरण सामाजिक सञ्जाल व्यक्तिको समय र सिर्जना खासिदिने, भ्रम फैलाउने र सूचनामाथि जासूसी गर्ने हतियार बनेको छ । सामाजिक सञ्जाल प्रतिक्रियात्मक र असङ्गठित हुने भएकाले यसले नीतिगत तहमा दबाव दिन त सक्ता, तर न्याय दिन भने सक्दैन ।

मिथ्या सूचना के हो ?

सेन्टर फर मिडिया रिस्चले मिथ्या सूचनालाई 'मूलतः भ्रूटो वा गलत वा भ्रमपूर्ण वा अनर्थ हुने गरी घटना, अभिव्यक्ति, तथ्याङ्क र तर्क प्रयोग वा व्याख्या गरेर समाचारका रूपमा प्रस्तुत आमसञ्चारका माध्यम वा इन्टरनेटका सामग्री भनि परिभाषित गरेको छ । पूर्णतः भ्रूट कुरालाई मिथ्या मानिन्छ । कतिपय सामाजिक सञ्जालमा भेटिन्छन् । गुगलले

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

'अनलाइनबाट सामान किन्दा सचेत हुनु'

काठमाडौं, मंसिर १३। नेपाल प्रहरीले सामानको अग्रिम अनलाइन भुक्तानी गर्न लगाई डेलिभरी नगराई ठगी गर्ने गिरोह सक्रिय भएको भन्दै सचेत हुन आम नागरिकमा अनुरोध गरेको छ ।

प्रहरी प्रवक्ता प्रहरी नायब महानिरीक्षक कुवेर कडायतले विभिन्न क्षेत्रबाट यस्ता घटना भएको भन्दै उजुरी पर्न थालेकाले यकिन गरेर मात्रै सामानको भुक्तानी दिन आग्रह गरेका छन् । उनले भने- पछिल्लो समय सामाजिक सञ्जालको माध्यमबाट सस्तोमा सामानको विज्ञापन राखी अग्रिम भुक्तानी गर्न लगाई पैसा लिने र डेलिभरी नगरी ग्राहकका अकाउन्टलाई ब्लक गरी ठगी गर्ने क्रियाकलाप सम्बन्धी गुनासो बढिरहेको छ । त्यसैले सामाजिक सञ्जालमार्फत कारोबार गर्दा सम्बन्धित पेज/अकाउन्ट आधिकारिक हो वा होइन यकिन गरेरमात्र कारोबार गर्नुपर्छ । प्रहरीले यस्ता ठगीका सम्बन्धमा काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय, मीनभवन वा नजिकको जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा सप्रमाण निवेदन दिन पनि अनुरोध गरेको छ ।

पछिल्लो समयमा अनलाइन कारोबार फस्टाएर ग्राहकलाई सजिलो बनाए पनि त्यसबाट विकृति भने बढ्दो छ । आकर्षक सामान देखाएर प्रलोभनमा पारी ग्राहकको मन तान्ने र सामान अर्डर गरेर घर आइपुग्दा कमसल मल प्राप्त हुने गरेको गुनासो यसअघि पटकपटक सार्वजनिक भइसकेको छ ।

साउदीको रियाद सिजनमा पहिलोपटक नेपाल

भापा, मंसिर १३। साउदी अरेबियामा हुन लागेको यस वर्षको रियाद सिजनमा नेपालको तर्फबाट पहिलोपटक विभिन्न समूहको सहभागिता हुने भएको छ ।

नेपालले डिसेम्बर १० देखि १२ सम्म सिजनमा आफ्नो प्रस्तुति राख्नेछ । अन्तर्राष्ट्रिय भापाली समाजका सचिव तथा उक्त सिजनका भापाली नेपाली टोलीका संयोजन गरिरहेका रवीन गिरीका अनुसार उक्त सिजनमा नेपाली मौलिकता भल्कने गायन र नृत्य प्रदर्शन गरिने छ ।

साउदी सरकारद्वारा परिचालित जीईए (क्रस कल्चर) को आयोजनामा भइरहेको सिजनमा नेपालबाट गायिका तिसना गुरुङसहित 'द कोल्पाप ब्यान्ड' को सहभागिता रहनेछ । साथै साउदी अरेबियामा कार्यरत स्थानीय नेपाली कलाकारले समेत जातीय र धर्म संस्कृतिको समेत प्रदर्शन गर्ने भएका छन् । नेपाली नृत्य समूह रियाद, सृजना संस्कृति समूह, त्यहाँस्थित राई, गुरुङ, तामाङ समुदायले जातीय पहिचानसहितको नृत्य प्रस्तुत

गर्ने तथा अन्य संघ-संस्थाले सहभागिता जनाउने बताइएको छ ।

रियाद सिजनमा साउदी अरेबियामा २०१९देखि शुरु भएको हो । यस वर्षको संस्करणमा नेपाली कलाकारले रियादको अलसुवादी पार्कमा बेलुका ६ बजेदेखि ११:३० बजे प्रस्तुति दिनेछन् । नेपाली दूतावासको सहयोगमा नेपालीको सहभागिता रहने प्रदर्शनमा प्रवेश नि:शुल्क रहेको भापाली समाज साउदी अरेबियाका महासचिव समेत रहेका गिरीले बताए ।

रियाद सिजन विश्वको सबैभन्दा ठूलो शीतकालीन मनोरञ्जन एक्स्ट्रावागान्जाको रूपमा परिचित छ । सिजनमा नेपाललगायत भारत, पाकिस्तान, बंगलादेश, फिलिपिन्स, इण्डोनेशिया, सुडानलगायत मुलुकको सहभागिता रहने छ ।

यो सिजन मौसम अनुकूल पारेर आफ्नो धर्म संस्कृति, कला, खेलकुद आदिलाई समावेश गरी शुरु हुन्छ । यस वर्षको संस्करण २८ अक्टोबरमा शुरु भएको हो ।

सरकारी दस्तखत कित्तै गरेपछि...

उदयपुर, मंसिर १३। उदयपुर जिल्लाको त्रियुगा नगरपालिकाका राजश्व शाखा एवम् प्रमुख नायब सुब्बालाई सरकारी दस्तखत कित्तै गरेको कसुरमा प्रहरीले पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा नायब सुब्बा नगरपालिकाका राजश्व शाखा प्रमुख ४७ वर्षीय गुरुप्रसाद ढकाल रहेका छन् । उनलाई खोजी गर्ने क्रममा सोमबार पक्राउ गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका सूचना अधिकारी तथा प्रहरी नायब उपरीक्षक हरिनन्दन चौधरीले जानकारी दिए । उनका अनुसार नगरपालिकामा कार्यरत रहेका ढकालले जनप्रतिनिधि र अन्य कर्मचारीको कित्तै हस्तारक्षर गरेर आर्थिक कार्यका गतिविधि गरेको उजुरी अख्तियारमा परेको थियो ।

उजुरी परेपछि सम्पर्कविहीन रहेका ढकाललाई प्रहरीले खोजी गरेर पक्राउ गरी अनुसन्धान शुरु गरेको प्रनाउ चौधरीले बताए । नगर प्रमुख बसन्तकुमार बस्नेतले ढकालले त्रिनपाको राजश्व शाखामा रहेका विभिन्न जनप्रतिनिधिका नाममा कित्तै हस्ताक्षर गरेर गलत आर्थिक गतिविधि गरेको अख्तियारमा उजुरी परेपछि पक्राउ गरी कारवाही गर्न पत्र आएकोमा प्रहरीले सोहीका आधारमा पक्राउ गरेको बताए ।

ढकालविरुद्ध एक महिनाअघि पक्राउ पुर्जी जारी भए पनि फरार रहेकाले उनलाई पक्राउ गर्न समय लागेको प्रनाउ चौधरीको भनाइ थियो । जिल्ला प्रहरी कार्यालयका अनुसार ढकालविरुद्ध पाँच दिनको म्याद थप गरेर अनुसन्धान शुरु गरिएको छ ।

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

बसाइँसराइ व्यवस्थापनको चुनौती

आन्तरिक तथा बाह्य बसाइँसराइका कारण समस्या बढ्दै गएको प्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै त्यसको समाधानमा सामुहिक प्रयास गर्नुपर्नेमा जानकारहरूले जोड दिएका छन् । राजधानीमा आयोजित जनसंख्या र बसाइँसराइ व्यवस्थापन सबलीकरण सम्बन्धी परिर्वादा कार्यक्रमका वक्ताहरूले आन्तरिक बसाइँसराइका कारण ग्रामीण क्षेत्रमा जनसंख्या न्यून भएको, आवश्यक जनशक्तिको अभाव भएको, आर्थिक उत्पादन र वितरणमा असर परेको बताएका छन् । मानिस चेतनशील र सजीव प्राणी भएका कारण आवश्यक र प्रयोजन अनुसार बसोबास फेरदबल गरिरहन्छ । मानिसको यो स्वभाव उत्पत्तिकै अवस्थामा पनि थियो र आज भौतिक विकासका कारण अनन्त आवश्यकताको परिपूर्तिका निमित्त मानिस सेवासुविधाको खोजीमा भन बढेको छ ।

समग्रमा बसाइँसराइको क्रम हिजो थियो र आज पनि छ । कुनै एउटा क्षेत्र वा भूगोलमा बसोबास गरेको मानिस अर्को क्षेत्र वा भूगोलमा सन्नु बसाइँसराइ हो । हामीकहाँ पछिल्लो समय हिमाल, पहाडबाट तराईमा बसाइँ सर्नेक्रम उच्च रहेको छ । बसाइँसराइको यो प्रवृत्ति सेवा, सुविधाद्वारा प्रभावित छ । अर्थात् भौतिक पूर्वाधारको निर्माण, उपयोग, अवसर र आर्थिक उपाजर्नको आकर्षणले मानिसहरू हिमाल र पहाडबाट तराईमा, तराईबाट शहरमा र कतिपय विदेशसम्म पुग्ने गरेका छन् । यस आधारमा हाम्रो बसाइँसराइ आन्तरिक तथा बाह्य हुने गरेको छ, जसको सम्बन्ध रोजगार, व्यापार-व्यवसाय तथा आयआर्जनसँग छ । शहर बजारमा आयमूलक कार्यहरूको सम्भावना बढी हुन्छ । अर्थात् सबै प्रकारका जनशक्तिले आ-आफ्नो क्षमता, सिप र सामर्थ्यका आधारमा रोजगारी पाउन सक्छन् । जसका कारण आफ्ना सन्ततिको लालनपालन, शिक्षादीक्षादेखि आवश्यक अन्य सेवा प्रदान गर्न सहज हुन्छ । यसले व्यक्तिको आर्थिक जीवन सबल बनाउँछ र जीवनस्तरमा समेत परिवर्तन ल्याउँछ । तर, बसाइँसराइले पार्ने सामाजिक, सांस्कृतिक र वातावरणीय प्रभाव र असरलाई भने बेवास्ता गर्नुहुँदैन । प्रत्येक राम्राभित्र नराम्रा पक्ष पनि हुन्छन् भन्ने तथ्यलाई आत्मसात गर्दै बसाइँसराइले पार्ने नकारात्मक असर न्यूनीकरण गर्न सम्बद्ध पक्षले ध्यान दिनु पर्दछ । यसले तराई र शहरी क्षेत्रमा प्रदूषण बढाएको छ, प्राकृतिक स्रोत र साधनको असन्तुलित र चरम प्रयोग भएको छ र जातीय, भाषिक, सांस्कृतिक पहिचान क्षय गराएको छ । यसले एकातिर वातावरणीय सन्तुलनमा क्षति पुऱ्याएको छ भने अर्कातिर गाउँका उर्वरभूमि जनशक्तिको अभावमा खेर गइरहेको छ । त्यस्तै देशलाई आवश्यक दक्ष जनशक्तिको पलायनले देशलाई नै पछि पार्दै लगेको छ । त्यसैले बसाइँसराइको प्रभाव मूल्याङ्कन गर्दै यसको व्यवस्थापनमा लाग्नु बुद्धिमानी हुनेछ ।

लगानी सम्मेलनमा के लिएर जाँदैछ नेपाल ?

सरकार तेस्रो लगानी सम्मेलनको तयारीमा जुटेको छ । स्वदेशी, विदेशी लगानीकर्तालाई नेपालका आयोजनामा लगानी आह्वान गर्न आउँदो बैशाख ९ र १० गते काठमाडौँमा अन्तर्राष्ट्रियस्तरको सम्मेलन गर्ने मिति तय भएको छ । अबको पाँच महिनामा सम्मेलन गर्ने सोच सरकारले बनाइरहेका त्यसको पूर्वतयारीका काम कति चुस्त हुन्छन् र सोचे अनुरूप उपलब्धि हासिल होला ? भनेमा चासो र आशाका देखिएको छ ।

जानकारहरू भन्छन्- लगानी सम्मेलन आवश्यक छ । तर, सम्मेलनमा नेपालले के लिएर जाँदैछ ? त्यसको तयारी पुगेन । पर्याप्त आन्तरिक तयारी बिनाको सम्मेलन कर्मकाण्डी मात्रै नहोस् । लगानी आकर्षित गर्न चाहिने नीतिगत र कानूनी सहजता, सहज सेवाप्रवाह मार्फत आन्तरिक वातावरण निर्माण, भ्रष्टाचक्र प्रशासनिक र कर संरचना, बजार सुनिश्चिततासहित लगानी प्रतिफलको प्रत्याभूति, 'सोकेस'मा राखिने आयोजनाको पूर्वतयारी लगायत विषयलाई सरकारले कसरी सम्बोधन गर्ने र लगानीकर्तालाई विश्वस्त तुल्याउने भनेमा प्रश्न देखिएको छ । लगानी सम्मेलनको मिति घोषणासँगै उठेको अर्को महत्वपूर्ण प्रश्न हो- 'दशकोसम्म सुधिन नसकेका वा बन नसकेका के कुरा अबको पाँच महिनामा सरकारले सुचाई वा बनाउँछ र लगानी आउँछ ?'

लगानी सम्मेलनका लागि तयार पारिएको निर्देशक समितिका संयोजकसमेत रहनुभएका अर्थमन्त्री डा. प्रकाशशरण महताका अनुसार यसपटक सम्मेलनका लागि सम्मेलन हुँदैन र यो औपचारिकताका लागि मात्रै होइन । सरकारको सम्पूर्ण प्रयास यसलाई सफल बनाउनेमा केन्द्रित हुन्छ । विदेशस्थित नेपाली दूतावास, गैरआवासीय नेपाली, निजी क्षेत्र लगायत सबै संघन परित्थान हुन्छ । निर्देशक समितिको पहिलो बैठकमा समेत लगानी सम्मेलनको तयारीका लागि समय कम रहेको विषय उठेको थियो । जकाइएको र अस्तव्यस्त कानूनी, प्रशासनिक तथा संरचनागत सुधार बिना सम्मेलन आयोजना गर्नुको अर्थ रहन । अर्कोतर्फ यति छोटो समयभित्र समस्याका सबै गाँठा सरकारले फुकाउन सक्छ भन्ने पर्याप्त आधार पनि देखिँदैन ।

सम्बन्धी, सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कानूनहरू समयसमय हुन सकेका छैन । सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण तथा व्यावसायिक वातावरण प्रवर्द्धन सम्बन्धी केही ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक संसदा अड्डिएको बसेको छ । सम्पत्ति शुद्धीकरण मामिलामा निगरानी राख्ने अन्तर्राष्ट्रिय संस्था फाइनान्सियल एक्सन टास्कफोर्स अन्तर्गतको एसिया प्यासिफिक ग्रुपले नेपाललाई 'ग्रे लिस्ट'बाट बचन एक वर्षको सुधारको समय दिएको छ । यसरी सम्पत्ति शुद्धीकरणमा 'ग्रे लिस्ट'मा पर्ने सम्भावना भएको देशले लगानी सम्मेलन गर्नैतर्फभन्दा पहिला कसरी ग्रे लिस्टबाट उन्मुक्त भएर अब हामी सुरक्षित हुने भनेको लागुपर्ने खतिवडा बताउनुहुन्छ । भ्रष्टाचक्रमा असर कानूनी उल्लनमात्र होइन, लगानीकर्ताले भोग्ने संरचनागत, प्रशासनिक र व्यावहारिक कठिनाई पनि उतिकै छन् । लगानीकर्तालाई सबै प्रकारका प्रशासनिक सुविधा एक्ै ठाउँबाट सहज रुपमा उपलब्ध गराउने भनेर सरकारले उद्योग विभागअन्तर्गत र लगानी बोर्डमा समेत एकल विन्दु सेवाकेन्द्र स्थापना गरेको छ । तर, त्यसको प्रभावकारिता देखिँदैन । निर्णय प्रक्रिया अत्यन्तै सुस्त छन् ।

लगानीकर्ताले लगानी गर्नुअघि हेर्ने अर्को महत्वपूर्ण पक्ष मुलुकको सावभौम साख मूल्याङ्कन (सोभरेन कन्ट्री रिटिङ) हो । नेपालले चार/पाँच वर्षअघि नै 'कन्ट्री रिटिङ'को प्रक्रिया अघि बढाएको भए पनि कोभिड

पूर्व प्रधानमन्त्री डा. बाबुराम भट्टराई आन्तरिक वातावरण सुधारसहितको तयारी बिनाको सम्मेलन कर्मकाण्डी मात्रै हुने र त्यसको उपलब्धि न्यून हुने बताउनुहुन्छ । त्यस्तै, लगानीकर्ता प्रतिफलको अपेक्षासहित आउने भएकाले त्यसको प्रत्याभूति सरकारले पारि दिनुपर्ने उहाँको भनाइ छ । लगानीका लागि नीतिगत र संरचनागत समस्या पहिचान गरी सम्बोधन नगरेसम्म लगानीकर्ता आकर्षित नहुने उहाँ बताउनुहुन्छ । लगानीकर्ताले हेर्ने अर्को महत्वपूर्ण विषय भनेको आफ्ना वस्तु तथा सेवाको सम्भाव्य बजार हो । दुई ठूला छिमेकी देश भारत तथा चीनको बजारसँग नेपालका उत्पादनले प्रतिस्पर्धा गर्नसकेको अवस्था अहिले छैन । छिमेकी मुलुकमा बजार खोज्ने मात्र नभई त्यहाँका लगानीकर्तालाई पनि ल्याउन सक्नुपर्ने उहाँको भनाइ छ । नेपालमा लगानी प्रवर्द्धनका लागि लगानी बोर्डको कार्यालयलाई कानूनी र संरचनागत अधिकारसहित स्वायत्त तथा अधिकारसम्पन्न बनाउने र अहिले विभिन्न मन्त्रालय तथा निकायमा छरिएर रहेका लगानीसम्बन्धी अधिकारहरू एकीकृत गरिनुपर्ने सुझाव पनि भट्टराईले दिनुभयो ।

महामारीका कारण रोकिएको थियो । अहिले पनि मुलुकका आर्थिक सूचकहरू सबल नबनिसकेको अवस्थामा कन्ट्री रिटिङ गर्दा त्यसले राम्रो 'ग्रेड' नदेखाउने भएकाले अर्थतन्त्र सुधारलाई नै प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने डा. खतिवडा बताउनुहुन्छ । कन्ट्री रिटिङ गर्दा आफ्नो स्तर तल देखिन्छ कि भनेर अवस्थामा रहेको मुलुकमा लगानीकर्ताले कति सहज ढङ्गले लगानी गर्लान् भनेर प्रश्न पनि देखिएको छ । यस्तो अवस्थामा आन्तरिक अर्थतन्त्रलाई सुदृढ गरेर अर्को वर्षको कुनै विन्दुमा पुगिसकेपछि लगानी सम्मेलन गर्न उपयुक्त हुने डा. खतिवडाको सुझाव छ । त्यसो हुँदा लगानीको वातावरण सुधैरै भन्ने सरकारले सन्देश पनि लगानीकर्तामा जाने उहाँ बताउनुहुन्छ ।

कोभिडपछिको अर्थतन्त्र सुधारका लागि लगानी सम्मेलन आवश्यक रहेकाले सरकारले यसलाई प्राथमिकताका साथ काम गर्नुपर्ने लगानी बोर्डका पूर्व प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पदमेश पन्त बताउनुहुन्छ । लगानी सम्मेलनलाई सफल बनाउन सरकारले अधिकतम प्रयास गर्नुपर्ने उहाँको भनाइ छ । चार/पाँच महिनाको तयारीबाट उपयुक्त आयोजना छनोट र राम्रा लगानीकर्ता (क्वालिटी इन्भेस्टर) आउन सकेमा शक्य गर्ने ठाउँ रहेको पन्त बताउनुहुन्छ । दक्षिण एसिया अरु देशहरू पनि लगानीकर्ताका लागि प्रतिस्पर्धी बजार भएकाले नेपालले दिने सुविधाबारे स्पष्टतासँगै लगानी बोर्डको कार्यालयले अफ प्रभावकारी ढङ्गले काम गर्नसक्नुपर्छ । तर, कुन आयोजना मुलुकका लागि बढी आवश्यक हो र त्यसमा

राणाका अनुसार अघिल्लो लगानी सम्मेलनपछि हालसम्म कुनै स्पष्ट नीतिगत सुधार हुन सकेको छैन । विगतमा एकल विन्दु सेवाकेन्द्र ल्याएर पनि त्यसको प्रभावकारिता देखिन सकेको छैन । अघिल्लो लगानी सम्मेलनमा धेरै वटा आयोजनामा सम्झौता (एफओयू) भएका थिए । तर, त्यसलाई कार्यान्वयन गर्नैतर्फ सरकारको ध्यान पुगेन । कानूनी प्रावधानसँगै कार्यान्वयनको पक्ष पनि सुधारको खाँचो रहेको उहाँ बताउनुहुन्छ । लगानी बोर्डका सहसचिव अमृत लम्साल लगानी सम्मेलनलाई सफल र प्रभावकारी बनाउनका लागि विभिन्न तीन वटा समिति गठन भएको बताउनुहुन्छ । लगानी सम्मेलन आयोजना गर्नका लागि अर्थमन्त्रीको संयोजकत्वमा निर्देशक समिति बनाईएको छ । निर्देशक समितिको पहिलो बैठक गत आइतबार बसेको छ । कार्यान्वयन समिति र प्राविधिक समितिको पहिलो बैठक भने बसिसकेको छैन । सम्मेलनको कार्यातालिका र हाँवा स्वीकृत गर्ने, लगानी वातावरण बनाउनका लागि आवश्यक नीतिगत सुधारका क्षेत्र पहिचान गर्ने र सम्मेलनको समग्र पक्ष हेर्नेगरी अर्थमन्त्रीको संयोजकत्वमा यो समिति बनाइएको छ । परराष्ट्र, ऊर्जा, भौतिक पूर्वाधार, संस्कृति पर्यटन, उद्योग, कृषि, सहर र सञ्चय मामिला मन्त्री, राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्ष, मुख्य सचिव, नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव, अर्थसचिव, उद्योग सचिव, निजी क्षेत्रका तीन वटा छाता संस्थाका अध्यक्षहरू निर्देशक समितिमा छन् ।

लगानी बोर्डका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले निर्देशक समितिको सदस्य सचिवका रूपमा काम गर्नुहुनेछ । त्यस्तै, निर्देशक समितिमा पेश गर्ने प्रस्ताव तयार गर्ने, सम्बद्ध संस्थासँग आवश्यक समन्वय गर्ने र सम्मेलनको समग्र तयारीका लागि निर्देशक समितिलाई आवश्यक सहयोग गर्न मुख्यसचिवको संयोजकत्वमा विषयगत मन्त्रालयका सचिव, राष्ट्र बैंकका डेप्युटी गभर्नर र निजी क्षेत्रका छाता संस्थाका अध्यक्ष सदस्य रहेगरी कार्यान्वयन समिति बनाइएको छ ।

लगानी सम्मेलनमा प्रस्तुत हुने आयोजनाको स्थिति विश्लेषण गरी परियोजनाको अवधारणा बनाउन, सम्मेलनमा प्रस्ताव गर्ने आकर्षक र भरपर्दो आयोजनाको विकास गर्ने सम्मेलनमा गरिने विभिन्न समझदारीपत्र तथा सम्झौताको आवश्यक तयारी गर्ने लगायत कामका लागि उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको सचिव संयोजक रहने गरी विभिन्न विषयगत मन्त्रालयका सहसचिवसहितको प्राविधिक समिति बनाइएको छ । तेस्रो लगानी सम्मेलनको सचिवालय लगानी बोर्डको कार्यालयमा रहने जनाइएको छ ।

लगानी सम्मेलनका लागि सरकारको तयारी कस्तो छ त ? सचिव लम्सालका अनुसार लगानी सम्मेलन अघि लगानीकर्ता समितिले 'प्रिभेन्ट'हरू आयोजना गर्ने सरकारको तयारी छ । त्यस्तै, कानूनी र संरचनागत सुधारका लागि पनि विभिन्न निकायले समन्वयात्मक रूपमा काम गर्नेछन् । त्यस्तै, लगानीकर्तालाई लगानी सम्मेलनबारे जानकारी गराउने र लगानीकर्तासँग सञ्जाल (नेटवर्क) पनि स्थापित गराउने अपेक्षा पनि सरकारको छ ।

दोस्रो लगानी सम्मेलन (२०७५, चैत) मा ५० सरकारी क्षेत्रबाट र २७ आयोजना निजी क्षेत्रबाट गरी ७७ वटा आयोजना सोकेसका रूपमा राखिएका थिए । तीमध्ये करिब तीन दर्जन आयोजनामा लगानीकर्ताले चासो देखाएर आवेदनसमेत दिएका थिए भने विभिन्न १५ वटा आयोजनामा सहकार्य सम्बन्धी साभेदारीमा हस्ताक्षर भएको थियो । करिब साढे १४ खर्ब बराबरको लगानी प्रतिबद्धता उक्त सम्मेलनबाट आएको भए पनि हालसम्म भएको वास्तविक लगानी स्वीकृत भने निकै कम मात्रै देखिन्छ । दोस्रो लगानी सम्मेलनका क्रममा पनि सरकारले हतार-हतार केही कानूनी सुधार र सोकेसमा लगिने आयोजना बैक तयार पारेको थियो । औद्योगिक व्यवसाय ऐन, विदेशी लगानी तथा प्राविधिक हस्तान्तरण ऐन, सार्वजनिक निजी साभेदारी ऐनलाई संशोधन परिमार्जन गरिएको थियो । अहिले नेपालमा विद्युत् उत्पादन बढेको भए पनि सस्तो छैन । सबै प्रदेशमा कम्तीमा एउटा औद्योगिक पार्क बनाउने सरकारी योजना अल्पप्रति छ । उद्योग व्यवसायका लागि जमिन पाउन सजिलो छैन । विश्व बैंकको डुइड बिजनेस थ्रेणोलो नेपाल ६३ दशमलव दुई अङ्कसहित ९.४ अर्को स्थानमा छ । लगानीकर्ताले जोखिमको प्रियमयमा देखिने समस्या समाधानका लागि क्रेडिट रिटिङ र विनियम सम्बन्धी प्रियमयका लागि हेजिड सुविधालाई हेर्ने गरेका छन् । लगानी सम्मेलनअघि सरकारले यी विषयमा कसरी काम गर्छ हेर्ने बाँकी छ । त्यस्तै, कर प्रणाली सुधार, लगानीको सुरक्षा तथा प्रतिफलको सुनिश्चित, वस्तु तथा सेवाको बजार सुनिश्चित, जग्गा प्राप्ति तथा वकाला मामिलामा सहजीकरण लगायतका विषयमा नेपालले के-कस्तो नीति लिन्छ र अहिलेका बजट सम्पन्ना समाधान गर्छ भन्नेमा लगानी सम्मेलनको उपलब्धि कति हुने भन्ने पनि निर्धारण गर्नेछ । रासस

तारा बाग्ले

महिलाविरुद्ध हुने हिंसा अन्त्यका लागि विभिन्न सरकारी निकाय, सामाजिक सङ्घ-संस्था, नागरिक समाज तथा महिला अधिकारकर्मीले यतिखेर 'लैङ्गिक हिंसाविरुद्धको १६ दिने अभियान सञ्चालन गरिरहेका छन् । नोभेम्बर २५ मा पर्ने महिला हिंसा निर्मूल सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवसको दिनदेखि डिसेम्बर १० सम्म विश्वभर सञ्चालन गरिने यो अभियानमा महिला हिंसा अन्त्यका लागि सचेतना जगाउने प्रयास गरिन्छ । संयुक्त राष्ट्रसङ्घको महासभाले महिला हिंसा निर्मूल सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस विश्वभर मनाउने निर्णय गरे बमोजिम यस अभियानलाई नेपालमा पनि 'लैङ्गिक हिंसा अन्त्यको सुनिश्चितता महिला र बालबालिकामा लगानीको ऐक्यबद्धता' भनेर राष्ट्रिय नारासहित शुरु गरिएको हो ।

अभियानको उद्देश्य समाजमा हुने लैङ्गिक हिंसाका घटनालाई नियन्त्रण गर्नु हो । दिन प्रतिदिन लैङ्गिक हिंसाका घटना बढिरहेका छन् । दिनहुँ भइरहेका महिला हिंसाका घटनालाई यस्ता अभियानले छुन सकेको छैन । यौनजन्य तथा लैङ्गिकतामा आधारित हिंसाबाट बढी मात्रामा बालिका, किशोरी तथा महिला प्रभावित बनिरहेका छन् । नेपालमा अहिले पनि केयौँ महिलाले महिनावारी, छाउपडी तथा सुत्केरी अवस्थामा छुन नहुने जस्ता विभेदपूर्ण कुरीति सहनु परेको छ । गर्भपतन, बालविवाह, बहुविवाह, धेरैलु हिंसा, मानव बेचबिखन तथा

लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने बाटो

बेचबिखनको घटनाबाट ५२.२ प्रतिशत महिला र ३६.५ प्रतिशत बालिका पीडित रहेका छन् । मानव बेचबिखनको घटना लुम्बिनी प्रदेशमा सबैभन्दा बढी र कर्णाली तथा गण्डकी प्रदेशमा सबैभन्दा कम दर्ता भएका छन् । यौनजन्य हिंसाका घटना सबैभन्दा बढी कोशी प्रदेशमा र जिल्लागत रूपमा काठमाडौँ र मोरङमा बढी दर्ता भएका छन् ।

त्यस्तै लैङ्गिक हिंसाका घटना असर, साउन र भदौमा बढी तथा असोज, कात्तिक र मंसिरमा कम दर्ता भएका छन् । कुल उजुरीको ३१ प्रतिशत लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी रहेको प्रहरीको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ । धेरैलु हिंसाका घटना मधेश प्रदेशमा उच्च रहेको प्रहरीको तथ्याङ्कमा देखिन्छ । एक वर्षमा ९६ हजार पाँच सय ९९ घटना दर्ता भएकाका मधेश प्रदेशमा चार हजार नौ सय २३ छन् । त्यस्तै लुम्बिनी प्रदेशमा दुई हजार आठ सय ८८, उपत्यकामा दुई हजार आठ सय १६, कोशीमा एक चार सय ७४, उपत्यका बाहेकका बागमती प्रदेशका जिल्लामा एक हजार तीन सय ४२, सुदूरपश्चिममा एक हजार दुई सय आठ तथा कर्णालीमा आठ सय ५५ घटना रहेको प्रहरीको तथ्याङ्कले बताउँछ ।

यी घटना केही उदाहरण मात्र हुन् । यस्ता घटना मध्ये आफन्तबाटै त कतिपय शिथिल र जिम्मेवार तहमा बसेर काम गर्नेबाट भएका छन् । केही घटना बाहेक अधिकांश घटनामा अपराधीलाई कानूनको कठघरामा ल्याउनु चुनौतीपूर्ण बन्दै गएको छ । पीडकलाई कानूनको दायरामा ल्याउनुले हिंसाका घटनालाई मलजल गरेको छ । शक्तिको दुरुपयोग, राजनीतिक संरक्षण, आर्थिक प्रलोभन, नातावाद, कृपावाद जस्ता प्रवृत्ति

पीडितको न्याय प्राप्तिको तगारो बनेको अनुसन्धानमा संलग्न प्रहरीको बुझाई छ । विभिन्न प्रयास हुँदाहुँदै पनि यस्ता घटना हुन थालेपछि हाम्रो समाज दिनदिने असुरक्षित र क्रूर बन्दैछ । कतिपय अपराधलाई सामाजिक लाञ्छनाको कारण ढाकछोप गर्नुपर्ने बाध्यतामा पीडित परेका छन् । जसको कारण पीडित न्यायको पहुँचमा पुग्न सकेका छैनन् । एकातिर हिंसाको सिकार हुनु परेको छ । अर्कातिर धर्मभित्रै हुने गरेका घटनालाई बाहिर ल्याउँदा सामाजिक लाञ्छनाको दोहोरो पीडा पीडितलाई पर्ने गर्छ । त्यसैले पीडित प्रहरीसमक्ष गएर उजुरी दिनु चुनौतीपूर्ण बन्दैछ । उजुरी दिएमा पनि पीडकले कानून अनुसारको सजाय पाउनेमा पीडित दुःख हुने अवस्था छैन ।

नेपालमा अहिलेसम्म जारी गरिएका सबै सचिवालयले समानताको अधिकारलाई मौलिक अधिकारको हकमा राखेर सबै नागरिकलाई कानूनको समान प्रयोगको प्रत्याभूति गरेका छन् । नेपालको सचिवालयको धारा २८ ले महिलाले हकलाई मौलिक हकका रूपमा स्थापित गरेर महिलालाई समान अधिकारको यारैटी गरेको छ । राज्यले कानून बनाई उनीहरूको विशेष संरक्षण गर्न सक्ने बाटो सचिवालयले खोलिएको छ । तर, राज्यका विभिन्न क्षेत्रसँग सम्बन्धित कानूनमा भएका व्यवस्था भने महिलाले दृष्टिबाट समान छैनन् । नेपालले महिलाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव निर्मूल सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय महासन्धिको पक्षधरका रूपमा हस्ताक्षर गरेर आफ्नो प्रतिबद्धता अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा समेत प्रवाहित गरिसकेको छ । महिलाविरुद्धका सबै प्रकारका भेदभाव निर्मूल गरी

महिलालाई पुरुषसहको अधिकार प्रत्याभूति दिनुपर्ने आवश्यकता अनुसार विशेष कानून बनाई विशेष संरक्षण प्रदान गर्नु राज्यको कर्तव्य हो । नेपालले महिला अधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धिमामा हस्ताक्षर गरी महिलाविरुद्ध विभेद नगर्ने प्रतिबद्धता जनाउँदै नेपाल सन्धि ऐन-२०४७ को दफा ९ मा सो महासन्धि प्रचलित कानूनसह लागू गराउने व्यवस्था मिलाएको छ । महासन्धिमामा भएका व्यवस्था प्रचलित कानूनसँग बाधिएमा समेत महासन्धिको व्यवस्था लागू हुने छ भन्ने उल्लेख छ । सरकारका नीति कार्यान्वयनमा कानून बाधक भए नभएको विश्लेषण गरी कानूनी दृष्टिबाट महिलाविरुद्धका भेदभावबारे प्राप्त पर्ने प्रयास नगरी हिंसा नियन्त्रण गर्न सकिँदैन ।

महिला अधिकारको क्षेत्रमा कार्यरत युवै संस्था छन् । तिनीहरूले महिलाविरुद्धको भेदभावविरुद्ध तथा महिला सशक्तीकरणका पक्षमा आवाज उठाउँदै आएका छन् । तैपनि महिलाविरुद्धका विभेदमा खासगरी कानूनी विभेद कस्तो छ र त्यसले कस्ता समस्या निम्त्याएको छ भन्ने बारेमा गहन अनुसन्धान भएको पाइँदैन । त्यसैले कानूनी अधिकारको बारेमा नभएका, जानकार भएर पनि त्यसको प्रयोग गर्न नपुग्नेका, कानून पालना गर्ने नाममा विभिन्न अधिकारबाट वञ्चित भएका र न्यायको पहुँच बाहिर रहेका महिलाले वास्तविक समस्या बाहिर आउन सकेको छैन । महिलाविरुद्धको हिंसा अन्त्य गर्न सर्वप्रथम त महिलाविरुद्धका विभेद पता लगाई विभेदलाई कानूनी दायरामा ल्याउनुपर्छ । महिलालाई आर्थिकरूपले आत्मनिर्भर र महिला तथा पुरुषबीचको असमान शक्ति संरचनाको अन्त्य नगरेसम्म महिलाविरुद्धको हिंसा कम गर्न कठिन हुन्छ । गोप

टिकटक बन्द गरे/नगरेकाबारे जवाफ दिन निर्देशन

भापा, मंसिर १३। नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले टिकटक बन्द गरे/नगरेका विषयमा २४ घण्टाभित्र जवाफ दिन इन्टरनेट सेवा प्रदायक कम्पनीलाई निर्देशन दिएको छ।

नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणले एक सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरी २४ घण्टाभित्र टिकटक बन्द गर्ने निर्णय कार्यान्वयन भए/नभएकोबारे जानकारी दिन निर्देशन दिँदै यस अवधिमा जानकारी नदिने सेवा प्रदायकलाई दूरसञ्चार ऐन, २०५३ अनुसार अनुमति पत्र खारेजी लगायतको कारवाही गर्ने चेतावनी दिएको छ। यसअघि टिकटक बन्द गर्ने सरकारको निर्णय कार्यान्वयन गरी जानकारी गराउन सबै इन्टरनेट तथा मोबाइल सेवा प्रदायकलाई निर्देशन दिए पनि अहिलेसम्म जानकारी नआएकाले २४ घण्टाभित्र जानकारी

दिन निर्देशन दिइएको प्राधिकरणका उप-निर्देशक तथा सूचना अधिकारी सूर्यप्रसाद लामिछाने जानकारी दिए।

गत कात्तिक २८ गते र मंसिर २ गते सार्वजनिक टिकटक बन्द गराउन सूचना निकालिसकेकाले अबको २४ घण्टाभित्र जवाफ पेश गर्न प्राधिकरणले उक्त सूचना मार्फत निर्देशन दिएको उनले बताए। गत कात्तिक २७ गतेको मन्त्रपरिषदको बैठकले सामाजिक सद्भाव विग्रिन थालेको भन्दै टिकटकको प्रयोगलाई बन्द गर्ने निर्णय गरेको थियो।

उक्त निर्णय लागू भएपछि प्राधिकरणले टिकटक बन्द गर्न सेवा प्रदायकलाई निर्देशन दिएको थियो। हालसम्म कुनै पनि सेवा प्रदायक कम्पनीले निर्देशन कार्यान्वयन नगरेको भन्दै प्राधिकरणले कारवाही गर्ने चेतावनी समेत दिएको छ।

अवैध सामान बरामद

मेचीनगर, मंसिर १३। मेचीनगर नगरपालिका-१५ बाट भन्सार छलेर नेपाल भित्र्याउदै गरेको अवैध रेंडमेड कपडा प्रहरीले बरामद गरेको छ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापा र इलाका प्रहरी कार्यालय काँकरभिट्टाबाट सिमावर्ती क्षेत्रमा खटिएको प्रहरी गस्ती टोलीले भन्सार छलेर चोरी पैठारी गरी नेपाल भित्र्याउदै गरेको विभिन्न प्रकारको बच्चाले लगाउने रेंडमेड कपडाहरु बरामद गरेको हो।

बरामद गरिएका करिब एक लाख ६३ हजार रुपैयाँ बराबरको सामान आवश्यक कारवाहीका लागि मेची भन्सार कार्यालयमा बुझाइएको कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरले जनाएको छ।

फरार प्रतिवादी पक्राउ

बुद्धशान्ति, मंसिर १३। बुद्धशान्ति गाउँपालिका-१ बाट लागूऔषध मुद्राका एक जना फरार प्रतिवादीलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय भापा र इलाका प्रहरी कार्यालय काँकरभिट्टाबाट खटिएको प्रहरी टोलीले पक्राउ गरेको छ।

लागूऔषध मुद्राका जिल्ला अदालत भापाले २०७९.११.११ गतेको फैसलाले एक महिना तीन दिन कैद तोक्यो फरार रहेका स्थानीय ५२ वर्षीय यादवराज पौडेललाई खोजतलास गर्ने क्रममा गाउँघरमा नै फेला पारी पक्राउ गरेको हो।

पक्राउ परेका उनलाई तोकिएको कैद भुक्तानीको लागि जिल्ला कारागार भापा पठाइएको प्रहरीले जनाएको छ।

प्रशासनिक भवनको शिलान्यास

भोजपुर, मंसिर १३। भोजपुरको हनुवागढी गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवनको शिलान्यास गरिएको छ।

प्रशासनिक भवनको गाउँपालिका अध्यक्ष प्रेमकुमार राईले एक कार्यक्रमबीच शिलान्यास गरे। नयाँ भवन निर्माण भएपश्चात सेवा प्रवाहमा सहज हुने अर्थमा राईले विश्वास व्यक्त गरे।

प्रशासनिक अतिक्रम महेश निरौलाले जानकारी दिए। दुई वर्षभित्र भवन निर्माण हुने विश्वास लिइएको छ।

सूचना तथा विज्ञापनका लागि

मेचीनगरको धुलाबारी क्षेत्रमा **पूर्वाञ्चल दैनिक पत्रिका आवश्यक परे वार्षिक ग्राहक बन्नु परे वा कुनै पनि सूचना विज्ञापन गर्न परेमा।**

सुमन बस्नेत :
९८१६९४०६३०

'स्वीकारोक्ती विश्व शान्ति यात्रा-२०२३' शुरु

अर्जुनधारा, मंसिर १३। स्वीकारोक्ती अभियानको ११औं वार्षिकोत्सवको सन्दर्भमा खुशी, शान्ति र सद्भाव फैलाउने उद्देश्यले स्वीकारोक्ती फाउण्डेशनको आयोजनामा 'स्वीकारोक्ती विश्व शान्ति यात्रा-२०२३' शुरु भएको छ।

पृथ्वी, प्रकृति र सम्पूर्ण प्राणीको अस्तित्वहरुको न्यायिक सम्बोधन हुनुपर्छ भन्ने मूल विचार र मान्यतालाई आत्मासथ गदै अमेरिकामा स्थापना भएको फाउण्डेशनले यही मंसिर ११ गते भापाको दमकस्थित बेलडाँगी शिविरमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरी उक्त कार्यक्रमको औपचारिकरूपमा शुरु गरेको फाउण्डेशनका अभियन्ता एवम् नेपाल प्रतिनिधि बालगोपाल गौतमले जानकारी दिए।

त्यसअघि गत मंसिर ७ गते काठमाडौँमा एक सय जना बढी साइकलयात्रीहरुबाट विभिन्न स्थानको परिक्रमा र सडक पेटिमा बस्ने एक सय ३० जना असाहायलाई खाना वितरण, यही मंसिर १२ गते सुनसरीको धरानमा बुझरोपण र साहित्य सम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न गरेको फाउण्डेशनका अन्तर्नीट्टय समन्वय तथा कार्यक्रम आयोजना प्रमुख कर्ण गुरुडले जानकारी दिए। त्यसैगरी फाउण्डेशनले मंसिर १४ गते भापाको विर्तामोड र भारतको विभिन्न स्थानमा कार्यक्रम गर्ने कार्यसूची रहेको बताइएको छ।

यसैबीच फाउण्डेशनको आयोजना र अर्जुनधारा-३ खुदुनाबारीस्थित न्यू होप अंग्रेजी आवासीय माध्यमिक विद्यालयको सहआयोजनामा बुधवार स्वीकारोक्ती शैक्षिक शिखर कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। स्थानीय

कैदले पर्याप्यटन क्षेत्रको सभाहलमा कार्यक्रम आयोजना प्रमुख एवम् विश्व भूटानी साहित्य संगठनका अध्यक्ष कर्ण गुरुडको अध्यक्षतामा आयोजित उक्त कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि अर्जुनधारा नगरपालिकाका प्रमुख बलदेवबिंश गोप्ते तामाङले उद्घाटन गरेका थिए।

कार्यक्रम आयोजना प्रमुख गुरुडले स्वीकारोक्ती फाउण्डेशनसँगै त्यसको दर्शनबारे सहजीकरण गरेको उक्त कार्यक्रममा कक्षा-७ देखि १० सम्मका एक सय ७५ जना विद्यार्थीको सहभागिता रहेको थियो। उक्त कार्यक्रममा साहित्यकारद्वय केशव आचार्य र खगेन्द्रा खुशीले कविता प्रस्तुत गरेका थिए।

फाउण्डेशनका अभियन्ता एवम् संगठनका उपाध्यक्ष आवासिकम मगरले कार्यक्रमको औचित्यमाथि प्रकाश पारेको कार्यक्रममा अर्जुनधारा नगर कार्यपालिका सदस्य चन्द्रमाया तामाङ, नगर सभा सदस्य नारायणप्रसाद

चापागाई, प्रा.डा.टंकप्रसाद न्यौपाने, जुकेखाडी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका पर्यटन उपाध्यक्ष दीपक दुवाल, खुदुनाबारी अस्थायी प्रहरी चौकी व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष हुण्डीराज गौतम, युथ अफ खुदुनाबारीका अध्यक्ष मनोज सिटौला लगायतको आतिथ्य रहेको थियो। अभियन्ता एवम् विद्यालयका संस्थापक समेत रहेका गौतमले स्वागत गरेको कार्यक्रमको सञ्चालन विद्यालयका प्रधानाध्यापक चुंडामणि खतिवडाले गरेका थिए।

कार्यक्रममा फाउण्डेशनकोतर्फबाट 'इच वान हेल्प वान' कार्यक्रम अर्न्तगत अर्जुनधाराका विपन्न २० परिवारको निःशुल्क स्वास्थ्य वीमा र विपन्न परिवारका एक जना सन्तानलाई सोही विद्यालयमा नर्सरी देखि कक्षा-१० सम्म पूर्ण छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने कार्यक्रम आयोजना प्रमुख गुरुडले घोषणा गरेका छन्।

साम्रा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सरसफाई

भापामै भ्याकुम सिस्टमको ढलो ट्याङ्कीमा सफाई गरिने छ।

बिशाल हरिजन
९८२४९०४६२, ९७७५२६०८२५
९८१४९९३७१२, ९८४२६७७८५५

नोट: आधुनिक प्रविधिबाट सञ्चालित फाफोको सबैभन्दा ठूलो सेफ्टी ट्याङ्की अगुवी व्यवस्थाबाट ट्याङ्कट ब्रुक भएमा सर्भिसको व्यवस्था छ।

सेफ्टी ट्याङ्की सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

भापा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

बितामोड सम्पर्क
राजकुमार श्रेष्ठ
९८२५२६४००५, ९८०९०१०४९०
९८४२६६४६२, ०२३-४४४००५

इसक सम्पर्क:
देवी शिर्पावा
९८२५२६४००५, ९८४२७०१२५
९८४२७०१२५

भापामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्याङ्कीबाट सफाई गरिन्छ।

ताप्लेजुङ पाथीभरा सफल यात्रा

बितामोडबाट फिदिम, ताप्लेजुङ हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थेचम्बु, मेमेडसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्पर्कनुहोस्।

ताप्लेजुङ पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०३२५४०७२,
९८०३३६४०७३

इ-साइकल र स्कूटी

ब्याट्रीबाट चल्ने स्कूटी र साइकल

100 KM Mileg. -Rs. 10

विशेष छुटमा
Rs. 65,000/-
विशेष छुटमा
Rs. 1,50,000/-

जिटेक तराजू & ई-साइकल फसल पुरानो भद्रपुर रोड, बिर्तामोड 9817949745, 9802742456

अर्जुनधारा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
शान्तिचौर, भापा कोशी प्रदेश, नेपाल

संघियार नाममा जारी गरिएको सात दिने सूचना

अर्जुनधारा नगरपालिका वडा नं. ०६ सन्जीता दर्जीको नाममा दर्ता कायम रहेको तपशिल बमोजिम जग्गा भवन निर्माण नक्सा पास तथा निर्माण कार्यको अनुमति पाउने भनी निवेदन तथा घर नक्सा पेश गर्नु भएकोमा तपाईं संघियारको उपस्थिति नरहेकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ३१ को उपदफा 'क' प्रयोजनका लागि यो सात दिने सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

तपशिल

१) पूर्वतर्फ श्री संजय नैसवाल	२) परिचयतर्फ श्री तारादेवी तामाङ
३) उत्तर तर्फ श्री यादवप्रसाद निरौला	४) दक्षिणतर्फ बाटो

जग्गा रहेको स्थान	कि.नं.	क्षेत्रफल	नक्सा दर्ता	सर्जमिन	प्रकाशित
अर्जुनधारा-०६	८४३३	०-०-७.७५	नक्सा दर्ता	२०१९०८१२	२०८००८१३

उच्च गुणस्तर सुलभ मूल्य

सयपत्री बालुवा प्रशोधन उद्योग

यहाँ आधुनिक प्रविधिद्वारा प्रशोधित बालुवा, गिट्टी आदि निर्माणजन्य सामग्री सुपथ मूल्यमा पाइनुका साथै तुरुन्त डेलिभरी समेत गरिन्छ।

सम्पर्क :
९८०४९५४४००, ९८६६२४२४६६
अर्जुनधारा नगरपालिका- ४ भापा

श्री ताराबारी शान्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. मेनपा-१० भापाको निर्वाचन सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

प्रकाशित मिति : २०८०/०८/१४

संघीय सहकारी ऐन २०७४, प्रदेश सहकारी ऐन २०७५ र श्री ताराबारी शान्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. को विनियम २०६६ संशोधित विनियम २०७६ र संस्थाको निर्वाचन निर्देशिका २०७९ अनुसार विनियमको परिच्छेद १० दफा ३२ 'क' अनुसार अध्यक्ष-१, उपाध्यक्ष-१, सचिव-१ र सदस्य १० जना गरी जम्मा १३ जना र सोही विनियमको परिच्छेद ११ को दफा ४० अनुसार लेखा सुपरिवेक्षण समितिको संयोजक-१, सदस्य-२ जना गरी जम्मा ३ जनाको निर्वाचन स्वच्छ, पारदर्शी, विवादाहित प्रजातान्त्रिक तवरबाट आगामी ३ वर्ष कार्यकालका लागि सहकारी ऐनमा व्यवस्था भए अनुसार ३३ प्रतिशत महिला अनिवार्य हुने व्यवस्था भएकोले सो अनुसार हुने गरी निर्वाचन सम्पन्न गर्न निम्न अनुसारको निर्वाचन कार्यक्रम सम्पूर्ण शेर सदस्यहरुको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ।

निर्वाचन कार्यक्रम

सि.नं.	निर्वाचन कार्यक्रम	मिति	समय		स्थान	कैफियत
		बैखि		सम्म		
१.	मतदाता नामावली प्रकाशन	२०८०/०९/०९	१०:००	११:००	संस्थाको कार्यालय	
२.	मतदाता नामावली सच्याउन थप गर्ने, छुट समावेश गर्ने	२०८०/०९/०९	११:००	१२:००	संस्थाको कार्यालय	
३.	मतदाता नामावली उपर दावीविरोध	२०८०/०९/०९	१२:००	१:००	संस्थाको कार्यालय	
४.	अन्तिम मतदाता नामावली प्रकाशन	२०८०/०९/०९	१:००	२:००	संस्थाको कार्यालय	
५.	उम्मेदवारको मनोनयन दर्ता	२०८०/०९/१०	१०:००	१:००	संस्थाको कार्यालय	
६.	उम्मेदवारको नामावली प्रकाशन	२०८०/०९/१०	१:००	१:१५	संस्थाको कार्यालय	
७.	उम्मेदवार उपर दावीविरोध	२०८०/०९/१०	१:१५	२:००	संस्थाको कार्यालय	
८.	दावीविरोध पश्चात पुनः नामावली प्रकाशन	२०८०/०९/१०	२:००	२:३०	संस्थाको कार्यालय	
९.	उम्मेदवारको मनोनयन फिर्ता	२०८०/०९/१०	२:३०	४:३०	संस्थाको कार्यालय	
१०.	उम्मेदवारको अन्तिम नामावली प्रकाशन	२०८०/०९/१०	४:३०	४:००	संस्थाको कार्यालय	
११.	मतदान	मतदान हुने मिति र स्थान पछि सूचना प्रकाशन गरिनेछ।				
१२.	मत गणना	मतदान हुने मिति र स्थान पछि सूचना प्रकाशन गरिनेछ।				
१३.	परिणाम घोषणा	मतदान हुने मिति र स्थान पछि सूचना प्रकाशन गरिनेछ।				

निर्वाचन अधिकृत निर्वाचन समिति
श्री ताराबारी शान्ती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., मेचीनगर-१०, भापा

पाथीभरा ज्योतिष परामर्श केन्द्र

बितामोड-५, गजुरसुखी टोल

यहाँ चिना टिपन लेखुका साथै भूत-वर्तमान र भविष्यको फलादेश गरिन्छ। साथै सम्पूर्ण पूजा सामग्री उपलब्ध छ।

सम्पर्क :
९८५११५४६९९, ९८१३२८६०४९

ज्यो. पं. खेमप्रसाद पौडेल

हाड जोनी नसाका बिरामीलाई सुवर्ण अक्सर काठमाडौंका विशेषज्ञ बिर्तामोडमा

स्पाक अस्पताल काठमाडौंका वरिष्ठ डाक्टर अलिकुमार महताे यही मंसिर ८ गते शुरुवार स्पाक पूर्वाञ्चल अस्पताल बिर्तामोडमा आउँदै हुनुहुन्छ। आफ्नो समस्या जाँच गराई मौकाको फाइदा लिनुहोस्।

जाँच हुने समस्याहरु :

- हाड, कम्मर, गर्दन। घुँडा, जोर्नीहरु दुख्ने, नसा च्यापिएको, हड्डी खिडिएको
- बाथ रोग, युरिक एसिड बढेको
- शरीर भन्जुभन्जु, लाठो हुने, कुम जाम भएको
- प्यारालाइसिस, मुख बाडिएको

समय : बिहान ८:०० देखि ३:००

स्पाक पूर्वाञ्चल अस्पताल,
कनकाई रोड, नेपाल टेलिकम पूर्व बिर्तामोड, भापा
(फोन : ०२३-५३०१२३, ९८५२६७५०३३, ९८१४०९११६)

डेजीबाट बचाؤ

डेजी रोग डेजी भाइरसबाट संक्रमित व्यक्तिबाटको लागु हुने रोग हो। यसको लक्षणहरू चेहरा रतारु, डुबु, शरीरमा गाढा सिंगोबाट आउनु, चक्क्याको लागु वा चक्का हुनु आदी हुन्।

डेजीको लक्षणहरू पछि जस्तो आउनु, डेजी रोगको लक्षणहरू चेहरा रतारु, डुबु, शरीरमा गाढा सिंगोबाट आउनु, चक्क्याको लागु वा चक्का हुनु आदी हुन्।

डेजीबाट बच्ने उपायहरू

- पुष्टिजन्य आहारको साथमा ट्याब्लेट। लक्षणहरू पछि भएमा डेजीको लक्षणहरू चेहरा रतारु, डुबु, शरीरमा गाढा सिंगोबाट आउनु, चक्क्याको लागु वा चक्का हुनु आदी हुन्।
- आफ्नो घर परिवार, कार्यस्थल र सार्वजनिक ठाउँहरूमा पुगी जाउनु नभएमा डेजीको लक्षणहरू चेहरा रतारु, डुबु, शरीरमा गाढा सिंगोबाट आउनु, चक्क्याको लागु वा चक्का हुनु आदी हुन्।
- देखिने रोग लक्षणहरू भएमा तुरुन्तै डेजीको लक्षणहरू चेहरा रतारु, डुबु, शरीरमा गाढा सिंगोबाट आउनु, चक्क्याको लागु वा चक्का हुनु आदी हुन्।
- घरको ड्र्याग ड्र्यागमा लक्षणहरू गरिने जस्तो हुनु।
- डुबु करिब घामले लागेको हुनु।

लागुसुटेले फुल पार्ने सक्ने संगमिठ घर भित्र र दरपरका पानी जमेको ठाउँहरू र पानी राख्ने भाँडोहरू खोजी खोजी सफा गरी र लागुसुटेको फुल बाट गरी।

बिर्तामोड नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कोशी प्रदेश, भापा

ज्यो. पं. खेमप्रसाद पौडेल

मेष (वु. वे. वो. ला. लि. लु. लो. आ.) - आजको दिन समयले साथ दिएको छैन, नचिताएको ठाउँमा धन खर्च गर्नुपर्दा मन खिन्न भएर जानेछ, परिवारजन विमुख हुनेछन्।
बुध (इ. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. बे. बो.) - बुद्धिको उपयोगले विद्या तथा धन आर्जन गर्ने समय रहेको छ, आफ्नो विचारले धेरैलाई प्रभावित बनाउन सकिने छ, शुभ खबर सुन्न पाइने छ।
मिथुन (का. कि. कु. घ. छ. के. को. हा.) - धार्मिक तीर्थयात्रा हुनेछ, यो समयमा साथीभाइको पूर्ण सहयोग पाइनेछ, पराक्रममा वृद्धि हुनेछ, शत्रुमाथि विजय प्राप्तको योग छ।

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो.) - समय अत्यन्तै बलवान छ, मान-सम्मानमा वृद्धि हुनेछ, सुखद खबर सुनिने छ, व्यापार-व्यावसायमा सन्तोषजनक नतिजा प्राप्त हुनेछ।
सिंह (मा. मि. मू. मे. मो. टा. टि. टु. टे.) - स्वास्थ्य प्रतिकूल बनेर जानेछ, अनावश्यक भ्रमलेमा फसिने योग रहेको छ, यो अवधिभर कैसेसंग वादविवाद नगर्नुहोला।
कन्या (टो. पि. पु. ष. ष. ठ. पे. पो.) - यथेष्ट धन लाभको योग छ, बोली तथा वाणीको प्रभावमा वृद्धि हुनेछ, मिष्टान्न भोजनको योग छ, मन प्रफुल्ल रहने छ।

तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति.) - बोलीमा विद्वान् हुनुहोला, समयमा समस्या रहनुहोला।
बृश्चिक (नी. ने. नो. नो. ति. तु. टु. टू. टू. टी. टी.) - पराक्रम बढेको हुनेछ, दुरीको हार्पित रहनेछ।
धनु (ये. यी. यु. यु. रु. रु. रे. रो. ता. ति.) - मनमा सन्तोष रहेको हुनेछ, मनमा सन्तोष रहेको हुनेछ।

मकर (मो. जि. खि. खु. खो. खो. गा. गि.) - कार्यसिद्धि हुने दिन छ, मान-सम्मानमा वृद्धि हुने, स्वास्थ्यले, भाग्यले साथ दिनेछ, थोरै पारिवारिक भ्रमले व्यहोर्नुपर्ने हुन सक्छ।
कुम्भ (गु. गे. गौ. सा. सि. सु. से. सो. दा.) - अथुरा रहेका कामहरू सिद्ध हुने दिन आएको छ, उच्च अधिकारीबाट साथ, सहयोग र हौसला मिल्नेछ, मन हार्पित हुनेछ।
मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. च. धि.) - मन अशांत रहन सक्छ, पारिवारिक कारणले मनमा चिन्ता बढ्नेछ, व्यर्थको यात्रा गर्नुपर्नेछ, खर्च बढेर जानेछ, खर्चिलो योग रहेको छ।